

Citiți lecția din manual: *Rolul liderului și cultul personalității*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Rolul liderului și cultul personalității

1. Rolul liderului

- deși din punct de vedere instituțional România comunistă a avut organe de stat bine definite, alese prin mecanisme ale „*democrației interne de partid*”, în realitate formațiunea politică totalitară a exercitat un monopol complet asupra puterii politice și întregii societăți, liderul partidului (secretarul general) fiind conducătorul statului;
- liderul a fost piesa esențială în funcționarea regimului totalitar românesc, de a cărui voință a depins totul, fiind singurul interpret al intereselor poporului: deținător al puterii în stat (1948-1961: președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale; 1961-1974: președinte al Consiliului de Stat; 1974-1989: președinte al Republicii Socialiste Române) și în partid (secretar general);
- în jurul liderului s-a organizat o elită restrânsă de decidenți (membri ai Comitetului Central), care a impus societății românești supunerea față de partid și conducător ⇒ partidul, statul și liderul s-au contopit și au devenit imposibil de separat.

2. Cultul personalității

- secolul al XX-lea - toate regimurile totalitare (comunist, fascist și nazist) au promovat cultul personalității liderului, căruia aparatul de propagandă i-a creat imaginea de conducător infailibil, vizionar și deținător al adevărului suprem;
- cultul personalității este o practică politică specifică regimurilor totalitare, prin care conducătorul aflat încă în viață este venerat în mod excesiv, fiind cea mai eficientă strategie pentru a pune mâna pe putere și pentru a o consolida;
- în România, mesajul propagat de cultul personalității („*limba de lemn*”) a trebuit să fie actual și cu forță de convingere, cu încărcătură ideologică și mobilizatoare ⇒ uniformizarea limbajului, a societății, difuzarea și impunerea ideologiei comuniste;
- în perioada comunistă, baza cultului personalității a reprezentat-o armata, poliția politică, spionii, informatorii, anchetatorii, torționarii și o parte a societății românești;
- principalele forme de manifestare a cultului personalității sunt următoarele: venerarea publică (adunări și manifestații organizate pe stadioane, ode, poezii și cântece dedicate liderului, zilele importante din viața conducătorului și a partidului au devenit prilej de sărbătoare națională, busturi, postere, imagini în fiecare școală, întreprindere și birou), controlul informațiilor prin cenzură, mitologizarea istoriei, îndoctrinarea prin educație a copiilor și tinerilor, vizitele de lucru și „*de prietenie*”, idealizarea calităților liderului suprem prin intermediul propagandei agresive din mass-media și discursul public, cetățenii fiind îndemnați să dea ascultare „*indicațiilor*” conducătorului, deoarece acesta a fost singurul care „*a dorit binele poporului*”;
- 14 decembrie 1944 - primele semne ale cultului personalității: în *Scânteia* a fost publicat un articol despre Ana Pauker, în care s-a invocat trecutul său „*plin de lupte eroice pentru libertatea patriei*”;
- primul lider comunist român, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a fost apreciat drept „*Luceafăr*”, „*cel mai brav, cel mai treaz din cei pururea treji*”, „*duh al Griviței Roșii*”, „*prim ceferist al țării*”, „*Demiurg al României noi*”, „*cel mai mare român de la Dromihete încoace*”, „*stegar de popor, mult temut de dușman*” și „*iubitul nostru părinte și conducător*”;
- ultimul conducător comunist din România, Nicolae Ceaușescu, a fost prezentat drept „*marele conducător*”, „*genialul cârmaci*”, „*cel mai iubit fiu al poporului român*”, „*personalitate excepțională a lumii contemporane*”, „*luptător pentru cauza dreptății, păcii și socialismului*” și „*geniul Carpaților*”, iar soția sa, Elena Ceaușescu, a fost considerată „*savant de renume mondial*” și „*mamă iubitoare*” a poporului.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=fA4yShLeaog>

https://www.youtube.com/watch?v=2p2B_9srwCA

Fișă de lucru: Rolul liderului și cultul personalității

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„Lavinia Betea: Și v-a mai comunicat Ceaușescu atunci că vom exporta în R.D.G. mărfuri de 10 miliarde. Cu chinezii a preconizat 2 miliarde import, 2 export, cu creștere la 3, China fiind pe locul doi, după U.R.S.S., în schimburile noastre. (...) Și tot așa, vă citez: <<Cu iugoslavii trebuie să depășim anual 1 miliard la export și în mod corespunzător la import. Trebuie să creștem mai mult cu cehii, polonezii, ungurii, bulgarii și albanezii. La fel, putem crește mai mult cu Cuba, și, în mod corespunzător, cu Vietnamul și Mongolia>>. Ce ați gândit, ascultându-l?

Ștefan Andrei: M-am gândit la basmele lui Petre Ispirescu. Când a făcut planul pe 1990, l-am invitat pe Emilian Dobrescu, consilierul lui pe probleme economice, economist foarte bun. <<Dragă Emilian>>, i-am spus <<dacă vindem și vrăbiile din România, tot nu putem să ne încadrăm în planurile astea. Cum de ai acceptat așa ceva?>> (...)

L.V.: V-ați comportat, prin urmare, ca doctorii cu pacienții din spitalul de nebuni. Dar dvs. ați așteptat ceva deosebit - să moară însuși nebunul ce a patronat spitalul...

Ș.A.: Trebuie să știi: Ceaușescu a fost lup dacă-l contraziceai cu cineva de față. Fie că a fost, fie că nu a fost ședință. Îi cădea buza-n jos. Eu, care-l cunoșteam bine după atâta vreme, mi-am dat seama că sau discuți cu el, sau cu peretele, e totuna. În afara Ceaușescăi, în ultimii ani nimeni nu a putut să îi schimbe părerile.”

(I se spunea Machiavelli. Ștefan Andrei în dialog cu Lavinia Betea)

1. Menționați, pe baza textului, numele unui consilier al lui Nicolae Ceaușescu.

2. Transcrieți, pe baza textului, o informație despre modul în care a văzut Ceaușescu schimburile cu statele din Asia.

3. Formulați, pe baza textului, un punct de vedere referitor la modul în care au fost realizate planurile economice în România, în perioada lui Ceaușescu.

BIBLIOGRAFIE:

1. Mălăelea, Daniel, Niculescu, Anita-Sabina, Horga, Paula-Coca, Prună, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Akademos Art, București, 2025.
2. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Gîlă, Cristina-Iulia, Șerban, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Booklet, București, 2025.
3. Stoica, Stan (coordonator), Ștefănescu, Alexandru V., Preda, Elena, Becheru, Dragoș, Bilcea, Valentina, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura CD Press, București, 2025.
4. Bălănescu, Flori (coordonator), Anton, Mioara, Muller, Carmen, Mihai, Florin-Răzvan, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2025.
5. Ghețău, Gheorghe-Florin (coordonator), Bratu, Alina, Ghețău, Olenca-Georgiana, Radu, Adriana, Szakacs, Roxana-Gabriela, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2025.
6. Dobrinu, Dorin, Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana, Gheorghe, Maria Mariana, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Litera, București, 2025.
7. Barcan, Doina, Sterpu, Bogdan, *Regimul comunist în România (decembrie 1947-decembrie 1989)*, Editura Institutul European, Iași, 2003.
8. Deletant, Dennis, *România sub regimul comunist*, Editura Fundației Academia Civică, București, 2012.
9. Shafir, Michael, *România comunistă (1948-1985). O analiză politică, economică și socială*, Editura Meteor Press, București, 2020.
10. Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate: o istorie politică a comunismului românesc*, Editura Polirom, Iași, 2005.

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT